

"לבניינה של תורה" – חלק קצ"ה

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי מו"ר רה"י

--- מסירות נפש לתורה מתוך אחריות כלל ישראלית ---

שתי דרכים למימוש השאיפות

פעמים רבות שואל אני את עצמי: איך אנו יכולים לגלות את הכוחות הגדולים והעצומים הטמונים בנו?

הדבר הרי ברור, ורואים זאת בחוש, שכל בחור הבא לישיבה – מלא הוא בחיות רעננה, בכוחות עצומים המאפיינים את ימי הבחרות, ויותר מכך,

גדוש הוא בשאיפות

גדולות, אין ספק בדבר!

לאור זאת, השאלה בה

פתחנו מיתמרת ועולה:

מהו באמת הדבר שיגרום

לכל אחד ואחד מאיתנו

לגלות את אותם כוחות ושאיפות, ויניע

אותנו לפעול למימושם והוצאתם אל

הפועל?

שאלה זו העסיקה ומעסיקה יום ולילה

את טובי המחנכים ונדמה שישנן שתי

גישות בעניין, שתי דרכי חשיבה שונות,

ואולי אף הפוכות זו מזו, וכדלהלן.

דרך א': העצמת התועלת האישית

הדרך האחת פשוטה היא: הצבת והעצמת

התועלת האישית כיעד אליו צועדים

ומתקדמים. רוב ככל מסגרות החיים

ומערכות החינוך משתמשות בדרך זו

באופן סמוי, ופעמים אף באופן בגלוי:

"תלמד כדי שתהיה לך תעודת בגרות

ותצליח, רכוש מקצוע כדי שתוכל לפרנס", כך חי העולם וכך הוא מחנך את האדם - לחשוב כל הזמן על עצמו, על טובתו האישית.

לדאבון הלב, כך אני מרגיש, הלך רוח זו קנה לו שביתה גם בינינו תופשי התורה ועובדי ה': היחס לערכים הרוחניים הגדולים שאנו מנסים

ליישם בחיינו, הופך

להיות חלילה, יחס של

סיפוק צרכים אישיים, על

אף שמדובר, כמובן,

בסיפוק רצונות ו'תאוות'

רוחניות שלנו: שהתורה

תנעים את חיינו, תאפשר לנו חיים טובים

ואיכותיים, תזכה אותנו בבית טוב...

בודאי שלומד תורה בכל דרך זוכה לכל

הנ"ל ושכרו הרבה מאד, אך לא זו

השאלה בה אנו עוסקים היום. היום נבקש

לשאול: איזו היא דרך שלימה שיבור לו

האדם? ניכר הדבר ורואים בחוש:

לימוד תורה בדרך זו, וכל שכן לימודים

אחרים (כגון לבגרות וכיו"ב), אינם

מרוממים את הלומד, לא מחוללים בו

מהפך, אלא משאירים אותו במדרגתו

הקיימת. ישאל השואל: מדוע? התשובה

פשוטה ונוקבת מאד - בסופו של דבר

אדם זה עובד את עצמו! גם אם הוא

מהו באמת הדבר שיגרום לכל

אחד ואחד מאיתנו לגלות את

אותם כוחות ושאיפות, ויניע

אותנו לפעול למימושם

והוצאתם אל הפועל?

לומד תורה, הוא לא עובד את ה', אלא את עצמו.

דרך ב': מסירות נפש קבועה!

הדרך השנייה דרך של גדלות היא, דרך של אמת: דרך של מסירות נפש קבועה!

מסכת-חיינו היא התמסרות לאידיאל, לחיות את האידיאל שלשמו נבראנו. הרי הכתוב אומר¹: "פֶּל הַנְּקָרָא בְּשֵׁמִי וְלְכַבֹּדִי בְּרֵאתוֹ יִצְרָתוֹ אֶף עָשִׂיתוּ" תכלית בריאתנו: להרבות כבוד שמים! לקדש את השם! השם 'יהודי', כולל בתוכו את אותיות שם הוי"ה ב"ה, ושמו של דבר

מגלה את מהותו. מהות העם היהודי בכלל, ומהות כל יהודי בפרט היא לגלות את שם ה' הטמון בקרבנו.

שוב נשאל: כיצד ממלאים תפקיד אדיר שכזה?

מורנו הרב צבי יהודה זצ"ל, אשר זכה והקים

עולה של תורה, העמיד תלמידים לאלפים המשמשים כיום כראשי ישיבות, מחנכים ומורי דרך, התבטא פעם ביחס לתלמידי הישיבה ואמר כך²:

"יש להניח שכל אלה שבאו לכאן תחת קורת הגג שלנו באו מתוך שאיפה של מסירות נפש, דבקות בתורה ואמונה. רק מתוך כך יש ערך לתקוות של גידול גדולי תורה גדולי אמונה וגדולי רוח"

דבריו היו טובים במקום ובזמן בו נאמרו, והדברים טובים ונכונים לשעה זו ולכל שעה במקום של תורה, בישיבה שעניינה לגדל תורה בישראל: הערך של שאיפה למסירות נפש, של דבקות בתורה ובאמונה, רק זו היא הדרך להצמיח בנו גדלות! כיצד נטמיע ונצמיח מתוכנו ערכים אלו? "זו היא האחריות המוטלת על כולנו ועל כל אחד ואחד שנמצא כאן..." הדרך היחידה להגיע באמת לגדלות זו היא להבין את גודל תפקידינו! להביט נכוחה על האחריות העצומה המונחת על כתפינו הצעירות - אחריות על עם ישראל! אחריות על בניין

האומה, להעניק קומה רוחנית גדולה יותר לעמ"י, ואנו יכולים לעמוד במשימה הזו! כאן בישיבה בונים את קומת האומה!

הרי אך לפני שבוע אירחה הישיבה נערים מתיכון 'הריאלי' בחיפה.

נערים אלו נפגשו עם תלמידי הישיבה ואברכיה ויצאו מכאן אחוזי התפעלות. ממה הם התפעלו? מהידע שהעניקו להם? הרי את עצם הידע יכלו הם למצוא באינטרנט ובמקורות מידע שונים. הם התפעלו מהמפגש עם גדלות הנשמה של מי שזוכה ללמוד תורה! מהמפגש עם בחורים שיש להם אור של תורה, אור של אידיאל לאומה, אור של עמל תורה, כל אחד ואחד כפי כוחותיו.

ככל שנעמיק בהבנה זו - שתכלית בואנו לישיבה אינה רק בשביל עצמינו, אולי היא גם בשביל עצמינו, אך התכלית

"יש להניח שכל אלה שבאו לכאן תחת קורת הגג שלנו באו מתוך שאיפה של מסירות נפש, דבקות בתורה ואמונה. רק מתוך כך יש ערך לתקוות של גידול גדולי תורה, גדולי אמונה וגדולי רוח"

הרצ"ה זצ"ל

¹ ישעיהו מ"ג, ז'.
² שיחות הרצ"ה לר"ה, ג', 6.

מאד. וכל זמן שיאמר לעצמו שלום שלום, ורק בנועם לבד ילך לבד באורח סלולה, הוא קרוב אל המכשול"³

על איזו מרירות מדבר הרב? כשאדם רוצה לחולל שינוי בעצמו ולהתקדם, בכל תחום בחיים, כשרוצים לגדול - צריך לעבוד קשה! הרבה פעמים הצעידה אל היעד מצריכה וויתורים, נדוד שינה, התגברות על דבר שהאדם מאד רוצה לעשות ברגע זה. זו עבודה קשה באמת המצריכה כוחות נפש רבים, עבודה המלווה פעמים רבות בהרגשת מרירות.

למרות הקושי, כדי שלא נהיה "קרובים למכשול" צריכים להיות מוכנים למסירות נפש! אין הכוונה למות ח"ו, הכוונה היא לחיות בכל רגע נתון מתוך נכונות לוותר למען אמת גדולה שמאמינים בה, בניגוד לנטייה הטבעית השואפת להשיג את האמת בקלות.

"כל זמן שיאמר לעצמו שלום שלום, ורק בנעם ילך בדרך סלולה קרוב הוא אל המכשול...". "בנועם" צריך אדם להתנהל מול חברו, אך כשהוא מתנהל מול עצמו - צריך הוא לתבוע, להתגבר על הרצונות, ואז אפשר יהיה, בסיעתא דשמיא, להגיע למדרגה גדולה. תורה גדולה דורשת מסירות נפש, ומסירות נפש משיגים רק אם יודעים ש'אני' לא המטרה. אם אני המטרה אפשר להתפשר, "להסתפק במועט". אם יודעים שזו אחריות שלנו לדורות הבאים, אחריות שלנו לכל עם

העיקרית היא - למען תורת האומה, (הרי כשאנו עמלים בתורה בישיבה, אנו בונים את נשמת האומה, בונים לאומה נפש של תורה!) ככל שעמלה של תורה ינבע ממניעים טהורים אלו, כך אנו נגדל.

היעד - ת"ח מלאי רוח אידיאלית

אנו רוצים לגדל בישיבה גדולי תורה! זהו היעד של הישיבה! לגדל ת"ח לאומה! לא לגדל דור של 'בעלי בתים טובים', אלא דור של ת"ח מעמידי תורה באומה, תורה של מסירות נפש ולא של חשבונות אישיים. רוצים לגדל אנשים מלאים ברוח אידיאלית ובמסירות נפש, שאף אם יצאו לעולם העשייה יהיו בעלי בתים ת"ח, מהנדסים ת"ח...;

הדרך ליעד: נכונות לעבוד - לוותר!

כדי להגיע לדרגה כזו דרושה התגברות גדולה, מהפכה בנפש! אי אפשר לדבר גבוהה גבוהה ולהישאר במדרגה הנמוכה, זה דורש עבודה קשה באמת.

בספר 'מוסר אביך', (ספרו הנפלא של מרן הרב זצ"ל, אשר כדאי מאד לכלכל את הזמן באופן שיתאפשר גם ללמוד אותו) עוסק הרב זצ"ל בכוחותיה של הנפש, וכך הוא כותב שם³:

"תנאי גדול התנה החסיד בחובת הלכבות עם הנפש שתתמצה לקבל מרירות הסם וזהו דבר מוכרח

³ מוסר אביך פרק ב' פסקה א'.

ישראל, לכל מהלך האומה, אז אין הוא
אמינא להתפשר! הרי זה למען המטרות
הגדולות של אהבת האומה ואהבת ה'.
למען מטרות כאלו מוכנים לעבוד! לוותר
על הרגלים! "לב יודע מרת נפשו"⁴ כל
אחד מאיתנו, במקום בו הוא עומד, יודע
על מה הוא צריך לוותר ומה נדרש ממנו.

נקודה אחרונה לסיום, המשמעותית מאד
לעניינינו: ככל שאני חושב על השאלה
הזו, נזכר אני ונקשר יותר ויותר בדברי
מרן הרב זצ"ל במאמר הדור⁵. הרב מייחס
את רוח הכפירה הנוראה הפושה בעם
היהודי בעקבתא דמשיחא, למעלת אותם
נשמות טועות, אשר הוכשרו למדרגה
גבוהה ומבקשות תורה פנימית, כוללת
ועמוקה, ולא באות אל סיפוקם זה, ולכן
פורצות ופורקות עול. בהקשר לדברינו,
אולי לפני מאה שנה אפשר היה להסתפק
בדרך הראשונה אותה הזכרנו, בדיבורים
בנוסח: "תלמד תורה כדי שיהיו לך ילדים
טובים שיכבדו אותך" ושאר דוגמאות
כגון אלו. אך מורי ורבותי - דורנו דור
גדול, ורוצה הוא דברים גדולים בהתאם,
כך לימדנו הרב זצ"ל! דורנו אינו מסתפק
במועט, ואם יקבל מעט יישאר 'רעב',
וכשנשארים 'רעבים' מחפשים דרכים
'לשבוע' בחוץ... . לכן הדרך היא רק
בגדלות! אם הולכים בדרך הזו מגלים
שהסם הוא למעשה מתוק⁶, או שבאמת
הוא מר אך "באהבת הבריאות יומתק
הסם". אשרינו ואשרי חלקינו!

⁴ משלי י"ד, י.

⁵ עקבי הצאן, הדור עמ' ק"ז-ק"ט.

⁶ מוסר אביך, שם.

